

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo 12. juni 2007

**Forslag om innføring av et forbud mot synlig oppstilling av tobakksvarer på
utsalgssteder – høringsinnspill fra Nasjonalt råd for tobakksforebygging**

Nasjonalt råd for tobakksforebygging (heretter fagrådet) har mottatt departementets forslag om innføring av et forbud mot synlig oppstilling av tobakksvarer og enkelte forslag til endring av tobakksskadeloven med forskrifter på høring.

Fagrådet vil innledningsvis gi uttrykk for støtte til at departementet nå foreslår disse endringene i tobakksskadeloven.

Når det gjelder forslaget om forbud mot synlig oppstilling av tobakksvarer, er det vår vurdering at den utstilling tobakksvarer har i dag i ulike typer utsalgssteder, har en betydelig reklameeffekt. Å innføre et forbud vil redusere denne reklameeffekten betydelig.

Fagrådet er enig med departementet i at det er mest hensiktsmessig med en egen bestemmelse som forbyr synlig oppstilling av tobakksvarer og røykeutstyr i tobakksskadeloven. Ved at forbudet fremkommer som en separat bestemmelse i loven blir det også etter fagrådets vurdering, mindre tvil om tolkninger.

Departementet ber særlig om synspunkter på hvilken effekt forbudet mot synlig oppstilling av tobakksvarer vil ha på kort og på lang sikt.

Det er til enhver tid en stor andel av de som røyker som ønsker å slutte. Fordi disse i langt mindre grad vil eksponeres for tobaksprodukter, vil lovendringsforslaget kunne bidra til at det vil bli lettere for disse å lykkes i deres slutforsøk. Dette vil kunne ha en umiddelbar effekt på folkehelsen.

Vi vet at ungdom blir påvirket av reklame. Dette gjelder også reklame for tobakksvarer. På denne bakgrunn tror vi at tiltaket vil ha en særlig forebyggende effekt overfor ungdom som ikke har begynt å røyke eller snuse. Et forbud mot den reklamen oppstilling av tobakksvarer i utsalgssteder i dag representerer, vil også bidra til å redusere alminneliggjøringen av tobakksbruk. På noe lengre sikt vil forbudet derfor kunne redusere tobakksbruken, særlig i ungdomsgruppen.

I følge forslaget skal det være adgang til å gi opplysninger om priser på de ulike tobakksvarer i utsalgsstedene. I denne sammenheng er det vår vurdering at det må presiseres i forarbeidene at prisopplysningene som eventuelt gies må være nøytrale. Det må heller ikke være anledning til å utheve eller fremheve noen merkenavn frem for andre.

Det fremgår av høringsnotatet at spesialforretninger for tobakksvarer foreslåes unntatt fra forbudet. Departementet skriver i denne sammenheng at det i dag er få slike forretninger i Norge. Unntaket må etter vår vurdering bare gjelde de forretningene som kun selger tobakksvarer og "røykeutstyr". Fagrådet er opptatt av at det etter innføring av det aktuelle forbudet ikke opprettes flere spesialforretninger for tobakksvarer enn de som eksisterer i dag. Det er i denne sammenheng viktig at det fremkommer klart i forarbeidene at man ikke kan omgå forbudet ved for eksempel å opprette egne utsalg for tobakksvarer i eller ved utgangen fra shoppingssentra el. l.

Departementet foreslår at forbudet reguleres i en ny bestemmelse i tobaksskadeloven § 4. Følgende ordlyd foreslås i denne bestemmelsen første ledd: "Synlig oppstilling av tobakksvarer og røykeutstyr på utsalgssteder er forbudt." Det er etter fagrådets vurdering viktig at departementet klargjør i forarbeidene hva som ligger i "utsalgssted". Det må således fremkomme at også salg utenfor det som tradisjonelt betegnes som "utsalgsstedet for tobakksvarer" rammes av forbudet. I denne sammenheng må det presiseres at det også på konserter, utstillinger, messer og lignende vil være forbudt med synlig oppstilling/utstilling av tobakksvarer og røykeutstyr. Dette må gjelde arrangementer som foregår så vel i inneområder som utendørs. Viktigheten av en presisering på dette punkt understrekes ved at dette ofte vil være arenaer hvor særlig ungdom samles.

Fagrådet er kjent med at tobakksvarer også selges fra automater via "tobakkskort". Denne formen for salg av tobakksvarer vil kunne øke i forbindelse med innføring av forbud mot synlig oppstilling av tobakksvarer. Det er derfor viktig at heller ikke "tobakkskortene" inneholder noen form for reklame for tobakksvarer.

Også de automatene som nyttes i forbindelse med "tobakkskortene" må være nøytrale. Det må således heller ikke være adgang til å nytte verken illustrasjoner eller logo på automatene. Når "tobakkskortene" nyttes i dag, kan kundene selv forsyne seg med disse fra hyller/stativer før de kommer til kassen. Det er viktig at det også presiseres at hyller og lignende ikke må inneholde noen form for tobakksreklame.

Når det gjelder spørsmålet om økonomiske konsekvenser for bransjen vil vi anta at tobakksvarer relativt enkelt kan skjules i utsalgsstedene uten at dette innebærer store omkostninger for bransjen. Det er videre vår vurdering at det heller ikke vil medføre store kostnader å gjøre "tobakkskortene" nøytrale.

Fagrådet synes også det er fornuftig at forholdet til EØS retten utredes ytterligere etter at høringen er avsluttet.

I forhold til de øvrige forslag til endringer av tobakksskadeloven vil vi fra Fagrådets side bemerke at vi støtter forslagene i det vi ser positivt på endringer som gjør regelverket klarere.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Geir Riise', written over a horizontal line.

Geir Riise

Leder Nasjonalt råd for tobakksforebygging